

ISSN 2307-5740

Науковий журнал

4.2013

ВІСНИК

**Хмельницького
національного
університету**

Економічні науки

Том 1

Scientific journal

HERALD

of Khmelnytskyi national university

Economical sciences, 2013, Issue 4, Part 1

Хмельницький 2013

ВІСНИК

Хмельницького національного університету
Затверджений як фахове видання
Постановою президії ВАК України від 16.12.2009 № 1-05/6
(http://vak.org.ua/docs/prof_journals/journal_list/whole.pdf)

Засновано в липні 1997 р.

Виходить 6 разів на рік

Хмельницький, 2013, № 4, Том 1 (202)

Засновник і видавець: Хмельницький національний університет
(до 2005 р. — Технологічний університет Поділля, м. Хмельницький)

Головний редактор	Скиба М. Є., заслужений працівник народної освіти України, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, д. т. н., професор, ректор Хмельницького національного університету
Заступник головного редактора	Параска Г. Б., д. т. н., професор, проректор з наукової роботи Хмельницького національного університету
Голова редакційної колегії серії "Економічні науки"	Войнаренко М. П., заслужений діяч науки і техніки України, д. е. н., професор, академік АЕНУ, МАІ, УАЕК, проректор з науково-педагогічної роботи Хмельницького національного університету
Відповідальний секретар	Гуляєва В. О., завідувач відділом інтелектуальної власності Хмельницького національного університету

Члени редколегії

Економічні науки

д. е. н. Асаул А. М., д. е. н. Благун І. С., д. е. н. Бельтюков Є. А., к. е. н. Бондаренко М. І., д. е. н. Ведерніков М. Д., д. е. н. Гесь В. М., к. т. н. Григорух П. М., д. е. н. Загородня Т. П., к. т. н. Йохна М. А., к. е. н. Ковальчук С. В., д. е. н. Козак В. Є., д. е. н. Кругляк Б. С., д. е. н. Кулич О. І., д. е. н. Лук'янова В. В., к. е. н. Любохинець Л. С., д. е. н. Мікула Н. А., д. е. н. Микитенко В. В., к. е. н. Михайловська І. М., д. е. н. Нижник В. М., д. е. н. Орлов О. О., д. е. н. Стадник В. В., к. е. н. Тюріна Н. М., к. е. н. Хмелевська А. В., д. е. н. Хрущ Н. А.

Технічний редактор к. т. н. Горященко К. Л.
Редактор-коректор Броженко В. О.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Хмельницького національного університету,
протокол № 11 від 28.08.2013

Адреса редакції: Україна, 29016,
м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11,
Хмельницький національний університет
редакція журналу "Вісник Хмельницького національного університету"
☎ (03822) 2-51-08
e-mail: vagvestnik@rambler.ru
web: http://library.tup.km.ua/visnyk_tup.htm
<http://visniktup.narod.ru>
<http://vestnik.ho.com.ua>

Зареєстровано Міністерством України у справах преси та інформації.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 9721 від 29 березня 2005 року (перереєстрація)

© Хмельницький національний університет, 2013
© Редакція журналу "Вісник Хмельницького національного університету", 2013

ЗМІСТ

МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА УМОВ РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Н.В. КАСЬЯНОВА ПРОЦЕСНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	7
Д.М. ВАСИЛЬКІВСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	12
Г.М. СИДОРЕНКО-МЕЛЬНИК РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	15
Ю.А. ОВЧАРЕНКО МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	20
С.І. РЕШМІДЛОВА АНАЛІЗ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ТОРГОВЕЛЬНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	26
В.А. СВИТЛИЧНА, О.О. ШУМАЄВА, Н.К. АНДРІЄВСЬКА РОЗРОБКА МОДЕЛЕЙ ДЛЯ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ПРИ ФІНАНСОВІЙ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	33
І.В. ПРИЧЕПА, Н.В. КРАВЕЦЬ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	39
В.В. ДІКАНЬ КООРДИНАЦІЙНА РОЛЬ ПРОМИСЛОВО-ЛОГІСТИЧНИХ ЦЕНТРІВ В ПРОЦЕСАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	43
Б.Є. ГРАБОВЕЦЬКИЙ, О.В. ПІТІК СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ: СУТНІСТЬ, ПРОГНОЗНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	48
Ю.М. БУРЛАКОВА ДОСЛІДЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНОЮ СОЦІАЛЬНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»	53
Д.А. АНТОНЮК, Н.Х. ЄНГОЯН БІЗНЕС-АСОЦІАЦІЇ В СИСТЕМІ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	64
О.Ю. БЕЗУГЛІЙ АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ НАФТОГАЗОВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	72
С.А. ЧЕРНЕЦЬКА ЗНАЧУЩІСТЬ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАСЛІДКИ НЕХТУВАННЯ ВКАЗАНИМ АНАЛІЗОМ НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ САНАТОРІЙ «ЯЛТИНСЬКИЙ»	78
ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ, РОЗВИТОК ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ	
В.В. ДРУЖІНІНА, К.І. СКОРОБРУХ ВПЛИВ МІГРАЦІЇ РОБОЧОЇ СИЛИ НА ДЕМОГРАФІЧНУ СИТУАЦІЮ ДЕРЖАВИ	81

С. С. НІСФОЯН ОРГАНІЗАЦІЙНІ РЕГУЛЯТОРИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА УТРИМАННЯ І РОЗВИТОК ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	87
---	----

ОБЛІК ТА АУДИТ

С.В. РОМАНЕНКО, О.О. ЗЕЛЕНІНА ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ОПЕРАЦІЙ ЗА МІЖНАРОДНИМИ РОЗРАХУНКАМИ ПІДПРИЄМСТВ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ	92
О.Ю. ШУМЕЙКО, Ю.В. ЗАЛІЗНЯК ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІВ ВІДНЕСЕННЯ ВИТРАТ ДО СКЛАДУ НЕПРЯМИХ ПРИ КАЛЬКУВАННІ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ (РОБИТ, ПОСЛУГ)	100
О.В. БИЧКОВА СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВУГЛЕВИДОБУВНОГО ПІДПРИЄМСТВА	104
О.З. СІДОРСЬКА, В.М. КМІТЬ РОЛЬ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА КУЛЬТУРИ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ	111
А.Ф. ЛОСЬ АДАПТАЦІЯ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ УКРАЇНИ ДО ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ В РОЗВИНУТИХ КРАЇНАХ СВІТУ	116
І. О. ШИМБАЛЮК ОЦІНКА РІВНЯ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ В РЕГІОНІ (НА ПРИКЛАДІ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	125

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Д.В. БУТНИК УПРАВЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РИСКАМИ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕНЕРГОСБЕРЕГАЮЩИХ ПРОЕКТІВ В СТРОИТЕЛЬНОЇ ОТРАСЛІ	131
А.П. СТЕФАНЕНКО-ШУПІК ДОМІНАНТИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	136
І.В. МОРГАЧОВ ЗВ'ЯЗОК НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ З ПІДПРИЄМСТВАМИ, ЩО ПЕРЕРОБЛЯЮТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ ПРОДУКЦІЮ	142
К.Б. ВОЛОШУК КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ	147

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

О.М. ГЛАДЧУК, С.С. КУЧЕРІВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ	152
А. А. ШЕВЧУК АНАЛІЗ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗМЕНШЕННЯ КІЛЬКОСТІ ПОДАТКІВ	158
О.Ю. ШУТЄЄВА ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ РІВНЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ	161

О. М. КОСТЮК, М. М. БРИЧКО АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИ ОЦІНЮВАННІ ЕФЕКТИВНОСТІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В БАНКУ	166
В.В. КОЙБИЧУК ФОРМУВАННЯ ОЗНАКОВОГО ПРОСТОРУ МОДЕЛІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ	173
Л.А. ЗАДОРЖНЯ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕФОРМИ ОБОВ'ЯЗКОВОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	180
І.М. КРЕКОТЕНЬ ТРАНСФОРМАЦІЯ МОНЕТАРНОГО РЕЖИМУ В УКРАЇНІ: ПЕРЕДУМОВИ ТА НАСЛІДКИ	186
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ МАРКЕТИНГУ	
І.А. ГОГОЛЬ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	189
ПРІОРИТЕТИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ, АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ І МІСЦЕВИХ РИНКІВ	
О.В. ЧЕПУРНИЙ МОНІТОРИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕНДЕНЦІЙ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПОЛТАВСЬКОГО РЕГІОНУ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	192
Ю.О. ПРУС АНАЛІЗ СТАНУ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ	199
В.О. ДАНИЛЬЧЕНКО ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РОЗДРІВНОЇ ТОРГІВЛІ АР КРИМ ЯК КУРОРТНОГО РЕГІОНУ	209
І. Т. ЗВАРИЧ, О. І. ЗВАРИЧ ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ У СФЕРІ ДЕРЕГУЛЯЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЇЇ СТАН У ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	216
В.П. ХОРОЛЬСЬКИЙ, Ю.М. БУРЛАКОВА КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ГРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНОГО КЛАСТЕРУ РЕГІОНУ	220
М.К. ВІШНЕВСЬКА ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	227
ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ	
З.В. ЮРИНЕЦЬ ЧИННИКИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	230
А.А. ФЮТ СУЧАСНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ..	234
Н.Я. ЯНЕВИЧ МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ ЕФЕКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ	237
Л. В. КАТРОША ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ МОНІТОРИНГУ В СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ	244

В. В. КОМПАНИЄЦЬ СУТНІСТЬ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: БАЗОВІ ПІДХОДИ ЗАХІДНОЇ НАУКОВОЇ ДУМКИ	250
В.В. ВЕЛІЧКО МАКДОНАЛЬДИЗАЦІЯ ЯК ОДИН З ПРОЯВІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	256
І.Ю. ПРИВАРНІКОВА, Ю.І. ЛІТВИНЕНКО ПЕРЕРОБКА ТА ВИКОРИСТАННЯ ВІДХОДІВ ЯК ШЛЯХ ДО РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ	260
ЛОПЕС РОДРІГЕС МАНУЕЛЬ УМБЕРТО ВПЛИВ БЛОКАДИ США НА КУБІНСЬКУ ЦИВІЛЬНУ АВІАЦІЮ	267
Ю.І. КОГАТЬКО КРИЗИ НЕЕКОНОМІЧНОГО І НЕЕКОЛОГІЧНОГО ХАРАКТЕРУ В УКРАЇНСЬКОМУ СОЦІУМІ В КІНЦІ 80-Х – НА ПОЧАТКУ 90-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ, ЇХ ПЕРЕДУМОВИ І ПРОЯВИ	271

ФОРМУВАННЯ ОЗНАКОВОГО ПРОСТОРУ МОДЕЛІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКУ

В статті запропоновано методичний підхід щодо формування ознакового простору моделювання конкурентоспроможності банку. Методичний підхід ґрунтується на розробленні концептуально-структурної схеми конкурентоспроможності банку, системі складних та елементарних ознак, моделюванні складних ознак різного типу, ієрархічної структури ознакового простору.

Ключові слова: конкурентоспроможність банку, ознаковий простір, метричні величини, неметричні величини, складні ознаки, факторний аналіз, канонічний аналіз.

V. V. KOYBICHUK

State Higher Educational Institution "Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine"

FORMATION OF THE FEATURE SPACE OF A BANK'S COMPETITIVENESS MODEL

Abstract. This paper proposes a methodological approach to the construction of the feature space of a bank competitiveness. The approach is based on the development of the conceptual block diagram of the bank's competitiveness model, a system of complex and elementary features, the modelling of complex traits of different types, and the hierarchical structure of the feature space. System of complex traits is defined by factor analysis, canonical analysis, and discriminant analysis.

Keywords: competitiveness of the bank, feature space, metric values, non-metric values, complex traits, factor analysis, canonical analysis.

Надійний і розвинений банківський сектор відіграє надзвичайно важливу роль у стабілізації економіки країни, виконує важливі макроекономічні функції, які пов'язані з діяльністю у фінансовому секторі і забезпеченням безперерйного функціонування системи розрахунків в народному господарстві. Фінансове благополуччя банків залежить від їх конкурентоспроможності, яке потребує правильного визначення та управління. Об'єктивне вимірювання конкурентоспроможності банку можливе на основі широкого застосування економіко-математичних методів і моделей, які є інструментом для проведення комплексного аналізу процесів формування показників, що характеризують основні сторони банківської діяльності, дослідження їх взаємозалежності та залежності від дії чинників невизначеного конкурентного економічного середовища, прогнозування варіантів їх зміни та формування оптимальних стратегій управління ними [1, 2].

В останні роки теоретико-методичні аспекти економіко-математичного моделювання в банківській сфері розглядалися в достатній кількості наукових робіт. Вчені Конюховський П.В., Воложинська М.О., Логунова В.А. досліджували проблеми банківської конкуренції та пропонували моделі для її вирішення [3–5]. Такі науковці, як Єпіфанов А.О. [1], Єгорова Н.Е. [2], Мірошніченко О.В. [6] в своїх працях висвітлюють сутність банківської конкуренції, оцінку і стратегічні підходи до конкурентоспроможності банків, вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на банківську діяльність. Однак, проблема побудови моделі аналізу та оцінки конкурентоспроможності банку в контексті адекватного вимірювання ознак його в наукових дослідженнях розроблена недостатньо.

Коректність економіко-математичної моделі обумовлюється адекватністю ознакового простору (залежить від правильності сукупності гіпотез, сформульованих на етапах концептуальної й математичної постановок), в якому розробляється модель. Система елементарних (елементи множини першої страти, незалежні змінні) та складних ознак (властивості поелементно складаються з простих) має цілісно, повномасштабно описувати об'єкт в економіці, що моделюється. Слід зазначити, що якість концептуальної економіко-математичної моделі також залежить від адекватного ознакового простору, а саме: від базису ознак, в якому описується об'єкт.

Відомо, що всі об'єкти в економіці є багатовимірними, тобто описуються великою кількістю елементарних і складних ознак [7]. Простір елементарних ознак опису соціально-економічної системи (СЕС) $EO = \{EO_j\}, j = \overline{1, k}$ – це кінцево-вимірний простір, осями якого є елементарні ознаки системи. Математична модель складних ознак СЕС – це математичне подання системи, відображення за допомогою математичних зв'язків елементарних метричних та не метричних ознак, їх змішаних систем чи результатів взаємозв'язку у системах ознак, а також параметрів, що виражають форму зв'язків [8]. Конкурентоспроможність банку описується системою окремих та узагальнюючих показників [9]. Для скорочення елементарного ознакового простору слід перейти до нових узагальнюючих величин [8].

Таким чином, конкурентоспроможність банку описується елементарними ознаками, що є метричними і не метричними величинами, та складними ознаками.

На основі проведених досліджень було узагальнено, що до елементарних метричних ознак конкурентоспроможності банку слід відносити строк роботи банку на ринку (X_{1B}), кількість філій (X_{1A}), кількість відділень (X_{1B}), власні кошти (X_{1B}), залучені кошти (X_{1B}) та запозичені фінансові кошти банку

(X_{29}), рентабельність капіталу (X_{31}), загальну доходність активів (X_{32}), чисту процентну маржу (X_{33}), чистий спред (X_{34}), сумарну частку чистого процентного доходу і чистого комісійного доходу в операційному прибутку (X_{35}), коефіцієнт відношення адміністративно-господарських витрат (АГВ) до операційного прибутку (X_{36}), коефіцієнт відношення АГВ до загальних витрат (X_{37}), коефіцієнт витрат на утримання персоналу (X_{38}), коефіцієнт миттєвої ліквідності (Н4) (X_{39}), частку власного капіталу в чистих активах (X_{40}), коефіцієнт відношення кредитного портфелю до зобов'язань банку (X_{41}), частку доходних активів в чистих активах (X_{42}), частку основних засобів і нематеріальних активів в чистих активах (X_{43}), частку вкладів фізичних осіб в пасивах (X_{44}), частку резервів по кредитним операціям в кредитному портфелі (X_{45}), коефіцієнт адекватності регулятивного капіталу (Н2) (X_{46}), коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів капіталу (Н3) (X_{47}), коефіцієнт поточної ліквідності (Н5) (X_{48}) коефіцієнт короткострокової ліквідності (Н6) (X_{49}), коефіцієнт ризику цінних паперів (Н8) (X_{50}), коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (X_{51}), мультиплікатор капіталу (X_{52}), коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (X_{53}), коефіцієнт фінансового левериджу (X_{54}), рентабельність активів (X_{55}), валовий дохід (X_{56}), витрати (X_{57}), обсяг готівки M_0 (X_{58}), індекс інфляції (X_{59}), темп зміни офіційного курсу гривні до долара США до показників попереднього періоду (X_{60}), облікову ставку НБУ (X_{61}), середню ставку банківських депозитних ресурсів (X_{62}), рівень безробіття (за методологією Міжнародної організації праці) (X_{63}), наявність іноземного капіталу (X_{64}) [9–11].

Щодо змісту елементарних не метричних ознак конкурентоспроможності банку, то він має ґрунтуватися на даних міжнародних рейтингових агенцій, загальнонаціональних дослідних інститутів стосовно діяльності банку. Елементарні не метричні ознаки конкурентоспроможності банку виражаються порядковими величинами – балами, поставленими клієнтами [10, 11, 13–15]. Офіційно провідні банки ведуть маркетинговий облік даних про якість та стан своєї діяльності. Наявні розроблені методичні рекомендації щодо оцінки якості послуг, наданих клієнтам [16–20]. Бальні оцінки надані показникам X_1, \dots, X_9 якісних складових послуг 5-и банків другої групи за кількістю активів (банк "Хрещатик", ПАТАБ "Південний", ПАТ "Кредитпромбанк", ПАТ "Банк Форум", ПАТКБ "Правекс-банк"). Найбільше значення оцінки відповідає найкращій позиції оцінювання клієнтом. Так споживчу властивість послуги (X_1) рекомендується визначати від 0 до 3 балів. Для визначення вартості надання послуги (X_2) вводять бальні оцінки, порівнюючи аналогічні базові послуги банків-конкурентів: 3 – низька вартість, 2 – середня, 1 – підвищена, 0 – висока. Умови надання послуги (X_3) (з позиції сервісу обслуговування) визначаються балами від 0 до 5. Швидкість надання послуги (X_4) (0, 1, 2, 3, 4), рівень ризику при користуванні послугою (X_5) (0, 1, 2, 3, 4, 5), способи просування послуг (X_6) (0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7), широтою асортименту (X_7) (1, 2, 3, 4), розгалуженістю збутової мережі (X_8) (0, 1, 2, 3), якість післяпродажного обслуговування (X_9) (0, 1, 2, 3). Інші не метричні елементарні ознаки – це інноваційні послуги банку (факторинг, інтернет-банкінг, аутсорсингова діяльність тощо) (X_{10}), досвід у керівництві проектами (X_{11}), рівень менеджменту (X_{12}). Показники X_{10}, X_{11}, X_{12} , визначаються з допомогою дшшу-змінних: 1 – присутні інноваційні послуги (добре), 0 – відсутні (погано). Аналіз рівня якості менеджменту банку (X_{12}) здійснимо на основі оцінювання рівня виконання менеджерами банку основних базових функцій менеджменту [15]. Кількість балів від 0 до 4.

До даної групи також слід віднести такі показники, як: ефективне використання технологій (X_{13}) та розвинена система співробітництва (X_{14}). На основі даних [16–20] запропоновано показнику X_{15} привласнити одне з трьох значень: 0 – відсутні інформаційні та/або фінансові технології; 1 – присутні інформаційні або фінансові технології; 2 – наявні інформаційні і фінансові технології. Розвинену систему співробітництва пропонується оцінювати з позиції кількості партнерів-співробітників [16–20]: 1 – більше або дорівнює 5 партнерів, 0 – менше 5-и.

Для моделювання конкурентоспроможності банку необхідно перейти до метричних величин: бали перерахувати в ранги, які в подальшому можна використовувати в математичних методах, розроблених для метричних величин [7, 8].

Систему складних ознак конкурентоспроможності банку складають два послідовні типи ознак: перший тип утворений на основі змістовної суті даного поняття, яка визначається теоретико-економічним аналізом. Другий тип ознак конкурентоспроможності банку є продовженням першого з урахуванням статистичних взаємозв'язків між ознаками та моделювання причинно-наслідкових механізмів. Іншими словами, систему складних ознак конкурентоспроможності банку утворюють узагальнені показники та нові змінні, що визначаються за допомогою факторного аналізу, канонічного та дискримінантного аналізу.

Так, аналіз робіт провідних фахівців з проблем конкурентоспроможності банку дозволив побудувати концептуально-структурну модель конкурентоспроможності банку, яку доцільно описувати 5 складними показниками [9]. 1) Конкурентоспроможність банківської послуги (продукту) – це відносний динамічний показник її якісних і вартісних характеристик, оптимальне співвідношення яких забезпечує задоволення конкретної потреби клієнтів, вигідну відмінність від аналогічних послуг конкурентів. Визначається набором змінних $X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9$. 2) Інноваційна діяльність банку – позитивна

відмінність від прямих та потенційних конкурентів на ринку банківських послуг у цілому або окремих його сегментах, в усіх чи певних видах діяльності банку, яка вимірюється економічними показниками, забезпечує реальний приріст його активів та підвищення загального рівня конкурентоспроможності банківської установи у коротко- чи довгостроковому періоді [1, 21, 22]. Складається з показників: $X_{10}, X_{11}, X_{12}, X_{13}, X_{14}, X_{15}, X_{16}, X_{17}$. 3) Ресурси банку: X_{18}, X_{19}, X_{20} , де X_{18} – власні кошти, X_{19} – залучені та X_{20} – запозичені фінансові кошти банку. 4) Ефективність діяльності визначається розміром отриманого прибутку (X_{21}, X_{22}) та 25 показниками, описаних вище за звітний період: $X_{23}, X_{24}, \dots, X_{48}$. 5) Здатність вести конкурентну боротьбу (зовнішні фактори): $X_{49}, X_{50}, X_{51}, X_{52}, X_{53}, X_{54}, X_{55}, X_{56}, X_{57}$.

Оскільки система елементарних ознак конкурентоспроможності банку групується за 5-а складними ознаками, визначимо взаємодію між ними.

Існують спеціальні математичні методи, котрі дозволяють визначити латентні фактори та скоротити багатовимірність у системі показників. Це канонічний аналіз, методу аналізу головних компонент факторний аналіз та методи багатовимірного шкалювання. Оцінка та статистичний опис 55 величин ознак конкурентоспроможності банку була реалізована у математичному пакеті Statgraphics Plus V5.1 International Professional. Обчислення були проведені на основі сукупності даних 5-и банків (банк "Хрещатик", ПАТАБ "Південний", ПАТ "Кредитпромбанк", ПАТ "Банк Форум", ПАТКБ "Правекс-банк") II-ї групи (за кількістю активів), розглянутих щоквартально у динаміці за 6 років (2007–2012 рр.). Загальна сукупність значень кожної ознаки – 120 даних.

За викладеними рекомендаціями описової статистики [7] з системи показників спочатку слід виключити ті показники, коефіцієнт варіації котрих менше 5%. Це виявилась ознака X_{48} . Тепер у системі 54 ознаки.

Подальший аналіз було здійснено з допомогою процедури канонічного аналізу. Розглянемо основні етапи практичної реалізації.

1. Стандартизація вихідних даних та представлення їх у вигляді таблиці 1, при чому $p \geq q$, де p – кількість ознак 1-ї системи, q – кількість ознак 2-ї системи.

2. Аналіз залежності між канонічними змінними U і V :

$$\begin{aligned} U &= a_1 X_{11} + a_2 X_{12} + \dots + a_q X_{1q} \\ V &= b_1 X_{21} + b_2 X_{22} + \dots + b_p X_{2p} \end{aligned} \quad (1)$$

Таблиця 1

Значення вихідних даних у канонічному аналізі

Номер спостереження	Перша система ознак				Друга система ознак			
	Y_1	Y_2	...	Y_p	X_1	X_2	...	X_q
1	Y_{11}	Y_{12}	...	Y_{1p}	X_{11}	X_{12}	...	X_{1q}
...
n	Y_{n1}	Y_{n2}	...	Y_{np}	X_{n1}	X_{n2}	...	X_{nq}

Ваги коефіцієнтів a_i ($i = \overline{1, q}$) та b_j ($j = \overline{1, p}$) обчислюються при вирішенні задачі на власні значення. Залежно від того, яких значень набувають коефіцієнти a_i , b_j , будуть змінюватися значення канонічних змінних та канонічного коефіцієнта кореляції r , котрий визначає зв'язок між двома наборами змінних та щільність зв'язку між канонічними змінними:

$$r = \frac{\text{cov}(U, V)}{\sqrt{\text{var}(U) \cdot \text{var}(V)}} \quad (2)$$

Нові власні значення обчислюються шляхом максимізації на кожному кроці кореляції між канонічними змінними.

3. Перевірка значущості кореляційного зв'язку. Для цього використовують стандартний статистичний критерій α (P -Value) – рівень значущості (вірогідність помилки I-го роду) та стандартний довірчий інтервал. Більш високому значенню P -Value відповідає більш низький рівень довіри до отриманих результатів. Рівень значущості вважають достатнім при $\alpha = 0,05$ або $\alpha = 0,01$. У більшості випадків значення P -Value рівне 0,05 вважається рівнем довірчої вірогідності, тобто існує 5% вірогідності, що залежність між змінними є випадковою особливістю вибірки.

В розрізі 5-и складових було здійснено обчислення канонічних коефіцієнтів кореляції. Перевірку значущості здійснено на основі показника P -Value, який не повинен перевищувати 0,05. В таблиці 2 наведені статистичні характеристики канонічних кореляцій між показниками складових "конкурентоспроможність банківських послуг" та "інноваційна діяльність банку".

Статистичні характеристики канонічних кореляцій між системами показників складових "конкурентоспроможність банківських послуг" та "інноваційна діяльність банку"

№ пар складних ознак	Власні числа	Коефіцієнти канонічних кореляцій	Статистика Уїлкса	Критерій Пірсона	Число ступенів волі	Статистична значущість результату α
1	0,478227	0,691539	0,26815	144,783	72	0,0000
2	0,232759	0,482451	0,513921	73,2255	56	0,0609
3	0,185924	0,431189	0,66983	44,0805	42	0,3837
4	0,124235	0,352469	0,82281	21,4533	30	0,8732
5	0,0370545	0,192496	0,939532	6,86102	20	0,9971
6	0,0223751	0,149583	0,975686	2,70758	12	0,9973
7	0,00175774	0,0419254	0,998017	0,218364	6	0,9998
8	0,000225813	0,0150271	0,999774	0,0248423	2	0,9877

Результат застосування процедури канонічної кореляції – 8 пар лінійних комбінацій на основі змінних $x_1, x_2, x_3, x_4, x_5, x_6, x_7, x_8, x_9$ та $x_{10}, x_{11}, x_{12}, x_{13}, x_{14}, x_{15}, x_{16}, x_{17}$. Однак статистично значимий ($\alpha \leq 5\%$) взаємозв'язок першої пари, коефіцієнт кореляції між ними $r_{V_1, V_2} = 0,691539$. Системи лінійних комбінацій показників складових "конкурентоспроможність банківських послуг" V_1 та "інноваційна діяльність банку" V_2 мають вигляд:

$$\begin{cases} V_1 = 0,147757x_1 + 0,193602x_2 + 0,63838x_3 + 0,215169x_4 - 0,0008807x_5 + 0,340222x_6 + 0,0717046x_7 - 0,0963794x_8 + 0,216858x_9 \\ V_2 = 0,1047x_{10} + 0,258453x_{11} + 0,434953x_{12} - 0,015132x_{13} - 0,361245x_{14} + 0,0330361x_{15} + 0,372702x_{16} + 0,137537x_{17} \end{cases}$$

Чим більше абсолютне значення ваги (коефіцієнтів при ознаках у лінійних комбінаціях), тим більше вклад відповідної початкової ознаки в значення канонічної змінної [23]. Так для першого рівняння системи побудуємо рейтинг елементарних ознак: $x_1 \geq x_2 \geq x_3 \geq x_4 \geq x_5 \geq x_6 \geq x_7 \geq x_8 \geq x_9$.

Для другого рівняння системи: $x_{10} \geq x_{11} \geq x_{12} \geq x_{13} \geq x_{14} \geq x_{15} \geq x_{16} \geq x_{17}$.

З метою виявлення взаємозв'язку між наборами показників інших складових були проведені аналогічні процедури.

Для конкретизації та ідентифікації 5 складних ознак конкурентоспроможності банку було застосовано методи факторного аналізу зазначеного пакету, шляхом активації Describe/Multivariate Methods/Principal Components, попередньо отримавши ранги для неметричних ознак. Дана процедура виконує аналіз головних компонент, метою якого є отримання невеликої кількості лінійних комбінацій з 55 змінних, котрі розглядаються.

В даному випадку 15 компонент мали власні числа $\lambda_i \geq 1$. Кожній групі відповідає своя головна компонента, котра максимально навантажує змінні, що входять до неї. Разом вони склали 78,1585% мінливості вихідних даних. Найбільший внесок має 1-й фактор, який пояснює 19% всієї мінливості. Для другого фактора процент дисперсії менший у два рази. З 6-го фактора дисперсії не дуже відрізняються між собою (відповідає ідеї методу аналізу головних компонент: дисперсія кожної змінної з даного набору повністю зумовлена тільки іншими змінними набору).

Кінцеві факторні навантаження було отримано з допомогою ортогонального перетворення вихідної матриці методом VARIMAX, для максимізації функцій, що відповідають 11 складним ознакам. Так факторні навантаження після обернення VARIMAX для першої складної метричної ознаки має вигляд:

$$F_1' = 0,18x_1 + 0,19x_2 + 0,39x_3 + 0,4x_4 - 0,06x_5 + 0,13x_6 + 0,17x_7 + 0,02x_8 + 0,17x_9 + 0,43x_{10} + 0,4x_{11} + 0,52x_{12} + 0,55x_{13} - 0,12x_{14} - 0,02x_{15} + 0,79x_{16} + 0,16x_{17} + 0,43x_{18} + 0,31x_{19} + 0,25x_{20} - 0,10x_{21} + 0,19x_{22} - 0,09x_{23} + 0,07x_{24} - 0,58x_{25} + 0,02x_{26} + 0,26x_{27} - 0,18x_{28} + 0,007x_{29} - 0,02x_{30} - 0,12x_{31} - 0,03x_{32} - 0,16x_{33} + 0,11x_{34} + 0,24x_{35} + 0,42x_{36} + 0,52x_{37} - 0,26x_{38} + 0,38x_{39} + 0,03x_{40} - 0,18x_{41} - 0,01x_{42} + 0,1x_{43} + 0,06x_{44} - 0,12x_{45} + 0,4x_{46} + 0,1x_{47} - 0,87x_{48} + 0,06x_{49} + 0,81x_{50} + 0,15x_{51} + 0,75x_{52} + 0,76x_{53} + 0,10x_{54} + 0,16x_{55}$$

Кожну елементарну ознаку обумовлює один фактор. Наступним важливим етапом є задача розпізнавання головних компонент і визначення для них назви. Задача ґрунтується на рівнях вагових коефіцієнтів α_{ij} з матриці відображення A .

Для кожного головного фактора F множина значень α_{ij} умовно розбивається на чотири підмножини з нечіткими межами [8 с. 134]: W_1 – підмножина незначущих вагових коефіцієнтів; W_2 – підмножина значущих вагових коефіцієнтів; W_3 – підмножина значущих вагових коефіцієнтів, що не беруть участі у формуванні назви головного фактора; $W_4 = W_2 - W_3$ – підмножина значущих вагових

коефіцієнтів, що беруть участі у формуванні назви головного фактора. Множина W_g має критичні значення: $a_{кр1}^g$ – максимальна кількість ознак, що пояснюють головну компоненту, $a_{кр2}^g$ – мінімальна кількість ознак, що пояснюють головну компоненту. Критичні межі встановлюються за статистичним t -критерієм Ст'юдента. Набір пояснювальних ознак вважається задовільним, якщо значення коефіцієнтів інформативності K_{in} знаходяться в межах 0,75-0,95. Коефіцієнти інформативності визначаються формулою:

$$K_{in} = \frac{\sum_{j=1}^m a_{jg}^g \{W_g - W_{g2}\}}{\sum_{j=1}^m a_{jg}^g} \quad (3)$$

Для підмножини W_g $a_{кр1}^g = 0,1$; $a_{кр2}^g = 0,5$. Обчисливши коефіцієнти інформативності, маємо розподіл елементарних ознак в групі складних ознак, що характеризують конкурентоспроможність банків (табл. 3).

Таблиця 3

Розподіл складних ознак конкурентоспроможності банків

Складні ознаки, що характеризують конкурентоспроможність банку	Сукупність елементарних ознак у групі	Коефіцієнт інформативності K_{in}
Γ_1^g – використання ресурсів банків	$X_{29}, X_{19}, X_{20}, X_{28}, X_{24}, X_{26}, X_{27}, X_{11}, X_{22}$	0,845
Γ_2^g – управління банківськими послугами	X_2, X_8, X_9, X_{11}	0,762
Γ_3^g – ефективна структура управління	$X_{10}, X_{14}, X_{18}, X_{16}$	0,583
Γ_4^g – фактор якості структури балансу банків	X_{21}, X_{23}, X_{24}	0,704
Γ_5^g – фактор якості активів банків	X_{25}, X_{26}	0,802
Γ_6^g – якість обслуговування клієнтів	X_4, X_7	0,431
Γ_7^g – надійність банків	X_{29}, X_{30}, X_{32}	0,673
Γ_8^g – структура доходів та витрат банків	$X_{22}, X_{28}, X_{28}, X_{27}$	0,814
Γ_9^g – ефективність використання персоналу	X_{22}, X_{28}	0,342
Γ_{10}^g – здатність отримувати дохід	X_{28}, X_{22}	0,751
Γ_{11}^g – здатність сплати за зобов'язаннями	X_{28}, X_{11}	0,245
Γ_{12}^g – здатність вести конкурентну боротьбу	X_9, X_{11}	0,552
Γ_{13}^g – фактор управління ризиком	X_{10}, X_{14}	0,608
Γ_{14}^g – взаємодія із зовнішніми структурами	X_{17}, X_{28}	0,646
Γ_{15}^g – здатність ефективно реагувати на зовнішні чинники	X_{21}, X_{23}, X_{24}	0,788

Узагальнюючи проведені дослідження, логіку методичного підходу щодо формування ознакового простору конкурентоспроможності банку рекомендується складати в такій послідовності.

1. Формування концептуально-структурної схеми конкурентоспроможності банку.
2. Визначення змісту та переліку складних та елементарних ознак для опису концептуально-структурної схеми конкурентоспроможності банку.
3. Дослідження елементарних ознак конкурентоспроможності банку на основі застосування інструментів описової статистики: показників, що описують положення значень величини ознаки; показників, що описують розкид значень величини ознаки; показників, що описують форму розподілу величини ознаки; графічних засобів для опису закону розподілу значень величини ознаки.
4. Визначення системи складних ознак конкурентоспроможності банку на основі застосування канонічного аналізу для встановлення рейтингу між складними та елементарними ознаками.

5. Визначення системи складних ознак конкурентоспроможності банку, які базуються на неметричних елементарних ознаках на основі застосування факторного аналізу для встановлення рейтингу між складними та елементарними ознаками.

6. Уточнення ієрархічної структури ознакового простору конкурентоспроможності банку.

Висновки. Таким чином, конкурентоспроможність банку являє собою комплексну, динамічну, узагальнюючу характеристику банку, яка має об'єктивний ознаковий простір. При формуванні об'єктивного ознакового простору конкурентоспроможності банку рекомендується дотримуватися пропозованих методичних рекомендацій. Це є необхідною передумовою проведення економічного аналізу та розроблення управлінського рішення щодо підвищення рівня конкурентоспроможності банку.

Література

1. Єпіфанов А. О. Науково-методичні підходи до оцінки рівня конкуренції в банківській системі / А. О. Єпіфанов, А. С. Ярошенко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наукових праць / Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України". – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2011. – Випуск 31. – 381 с.
2. Егорова Н. Е. Модели и методы анализа финансовых инструментов кредитной политики банка и динамики его развития в условиях переходного периода / Н. Е. Егорова, А. М. Смулов. – М. : ЦЭМИРАН, 1999. – С. 28.
3. Коноховский П. В. Микроэкономическое моделирование банковской деятельности : [учебное пособие] / Коноховский П. В. – СПб : Питер, 2001. – 224 с.
4. Воложинская М. О. Банковская система Украины: пути выхода из кризиса [Електронний ресурс] / Воложинская М. О. – Режим доступу : <http://www.bankclub.ru/presentations2009.htm>.
5. Логунова В. А. Исследование методов экономико-математического моделирования в прогнозировании деятельности кредитной организации [Електронний ресурс] / Логунова В. А. – Режим доступу : <http://www.rae.ru/forum2010/9/25>
6. Мірошніченко О. В. Механізм управління конкурентоспроможністю банку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / Мірошніченко Олена Володимирівна. – Суми, 2011. – С. 249.
7. Малярець Л. М. Вимірювання ознак об'єктів в економіці: методологія та практика / Л. М. Малярець. – Харків : ХНЕУ, 2006. – 382 с.
8. Пономаренко В. С. Багатовимірний аналіз соціально-економічних систем : [навчальний посібник] / В. С. Пономаренко, Л. М. Малярець. – Харків : ХНЕУ, 2009. – 384 с.
9. Койбічук В. В. Концептуальна модель конкурентоспроможності банку в сучасних умовах / В. В. Койбічук // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – № 2 (14) – С. 323–329.
10. Методологія рейтингової оцінки комерційного банку рейтингового агентства "ІВІ-Рейтинг" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kbs.org.ua/files/metod_123.pdf
11. Standard Agency: Методологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.standard-rating.com/rus/products_methods/
12. Fitch Ratings в Росії і СНГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fitchratings.ru>
13. Рейтингове агентство Кредит-Рейтинг: Методологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.credit-rating.ua/ru/about-rating/methodology/>
14. Тютюнник А. М. Управління якістю / А. М. Тютюнник // Банківські технології. – 2004. – № 1. – С. 34–35.
15. Бедрадіна Г. К. Визначення рівня якості менеджменту на туристичному підприємстві / Г. К. Бедрадіна // Наукові праці МАУП. – 2011. – Т. 28, вип. 1. – С. 113–118.
16. Вісник банку "Хрещатик" [Електронний ресурс] / Банк Хрещатик. – Режим доступу : <http://xcitybank.com.ua/ukr/presenter/visnyck/>
17. О банке [Електронний ресурс] / Південний акціонерний банк. – Режим доступу : http://bank.com.ua/about_bank/
18. О банке [Електронний ресурс] / Кредитпромбанк. – Режим доступу : <http://www.kreditprombank.com/ru/about>
19. Преса [Електронний ресурс] / Банк Форум. – Режим доступу : http://www.forum.ua/forumua/ua/mainnavigation/press/news/2013/secondquarter_4/presse_archiv_13_02.jsp
20. Прес-центр [Електронний ресурс] / Правекс-банк Національного масштабу. – Режим доступу : <http://www.pravex.com/rus/press/news/banknews>
21. Завьялов П. С. Конкурентоспособность и маркетинг / П. С. Завьялов // Российский экономический журнал. – 1995. – № 12. – С. 50–55.
22. Піддубна А. І. Розвиток управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства на основі системного та стратегічного підходів : дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01 / Харківський національний економічний ун-т / А. І. Піддубна. – Х., 2006.
23. StatSoft : електронний учебник [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

References

1. Yepifanov, A. O., Yaroshenko A. S. Naukovo-metodychni pidkhydy do otsinky rivnia konkurentnosti v bankivskii systemi. *Problemy i perspektivy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy*: Zb. naukovykh prats; vypusk 31 / Derzhavnyi vyshchyi navchalnyi zaklad "Ukrainska akademii bankivskoi spravy Natsionalnoho banku Ukrainy". – Sumy : DVNZ "UABS NBU", 2011. – 381 p. [in Ukrainian]
2. Egorova N. E., Smulov A. M. Modeli i metody analiza finansovykh instrumentov kreditnoi politiki banka v dinamike ego rozvitya v usloviyakh perexodnogo perioda. Moscow: CE'MIRAN, 1999. – 28 p. [in Russian]
3. Konyukovskij P. V. Mikroekonomicheskoe modelirovanie bankovskoy deyatel'nosti: uchebnoe posobie. SPb: Piter, 2001. – 224 p. [in Russian]
4. Volozhinskaya M. O. Bankovskaya sistema Ukrainy: puti vyzhoda iz krizisa. Rezhim dostupa: <http://www.bankclub.ru/presentations2009.htm> [in Russian]
5. Logunova V. A. Issledovanie metodov ekonomiko-matematicheskogo modelirovaniya v prognozirovanii deyatel'nosti kreditnoj organizatsii. Rezhim dostupa: <http://www.rae.ru/forum2010/9/25> [in Russian]
6. Miroshnychenko O. V. Mekhanizm upravlinnia konkurentospromozhnosti banku: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk: spets. 08.00.08 "Hroshi, finansy i kredyt". Sumy, 2011. – 249 p. [in Ukrainian]
7. Maliarets' L. M. Vymiruvannia oznak ob'ektiv v ekonomitsi: metodolohiia ta praktyka. Kharkiv: KhNEU, 2006, 382 p. [in Ukrainian]
8. Ponomarenko V. S., Maliarets' L. M. Bshatovymyrimy analiz sotsialno-ekonomichnykh system: navchalnyi posibnyk. Kharkiv: KhNEU, 2009, 384 p. [in Ukrainian]
9. Koibichuk V. V. Kontseptualna model konkurentospromozhnosti banku v suchasnykh umovakh. *Viznyk Univerzitetu bankivskoi spravy Natsionalnoho banku Ukrainy*. – 2012, № 2 (14). – pp. 323-329. [in Ukrainian]
10. Metodolohiia reitynhovoї otsinky komertsiihnoho banka reitynhovoho ahentstva "TVI-Reitynh". Rezhym dostupa: http://kbs.org.ua/files/metod_123.pdf [in Ukrainian]
11. Standard Agency: Metodolohiia. Rezhim dostupa: http://www.standard-rating.com/rus/products_methods/ [in Russian]
12. Fitch Ratings v Rossii i SNG. Rezhim dostupa: <http://www.fitchratings.ru> [in Russian]
13. Rejtingovoe ahentstvo Kredit-Rejting: Metodolohiia. Rezhim dostupa: <http://www.credit-rating.ua/ru/about-rating/methodology/> [in Russian]
14. Tiutiunyk A.M. Upravlinnia yakistiu. *Bankivski tekhnolohii*. – 2004, № 1. – pp. 34-35. [in Ukrainian]
15. Bedradina H. K. Vyznachennia rivnia yakosti menedzhmentu na turystychnomu pidpriemstvi. *Naukovi pratsi MAUP*. – 2011. – Vol. 28, No.1. pp. 113-118. [in Ukrainian]
16. Visnyk banku "Khreshchatyk". Rezhim dostupa: <http://xcitybank.com.ua/ukr/presenter/visnyk/> [in Ukrainian]
17. banke: Pivdennyi aktsionernyi bank. – Rezhim dostupa: http://bank.com.ua/about_bank/ [in Russian]
18. banke: Kredytprombank. Rezhim dostupa: <http://www.kredytprombank.com/ru/about/> [in Russian]
19. Presa: Bank Forum Rezhym dostupa: http://www.forum.ua/forumua/ua/mainnavigation/press/news/2013/secondquarter_4/presse_archiv_13_02.jsp [in Ukrainian]
20. Pres-tsentr: Praveks-bank Natsionalnoho masshtabu. Rezhym dostupa: <http://www.pravex.com/rus/press/news/banknews> [in Ukrainian]
21. Zav'yalov P.S. Konkurentosposobnost' i marketing. *Rossiiskij ekonomicheskij zhurnal*. – 1995. № 12. – p. 50-55. [in Russian]
22. Pidduba A. I. Rozvytok upravlinnia miznarodnoiu konkurentospromozhnosti pidpriemstva na osnovi systemnoho ta stratehichnoho pidkhodu; dys. kand. ekon. nauk: 08.06.01 / Kharkivskiy natsionalnyi ekonomichnyi un-t. – Kh., 2006. [in Ukrainian]
23. E'lektronnyj uchebnik StatSoft. Rezhim dostupa: <http://www.statsoft.ru/home/textbook/default.htm> [in Russian]

Рецензія/Peer review : 1.8.2013 р. Надрукована/Printed :13.8.2013 р.

Рецензент: д. е. н., професор, проректор, в.о. ректора Державного вищого навчального закладу "Українська академія банківської справи Національного банку України" Козьменко С. М.